
Hz. Musa(a.s.) zamanında yaşayamış olan Karun'un helaki

Hz. Musa devrinde Firavun'un ve askerlerinin dışında helak edildiği bize bildirilen bir başka kişi ise Karun'dur.

Kuran'a baktığımızda, Karun'un hem Hz. Musa'nın kavminden (yani İsrail soyundan) olduğunu hem de Mısır'da büyük bir mülke sahip olduğunu görürüz.

Aşağıdaki ayet, Karun'un Firavun ile birlikte Hz. Musa'ya karşı cephe aldığı göstermektedir:

Andolsun, Biz Musa'yı ayetlerimizle ve apaçık bir delille gönderdik; Firavun'a, Haman'a ve Karun'a. Ama onlar: (Bu,) Yalan söyleyen bir büyücüdür" dediler. (Mümin Suresi, 23-24)

Firavun'la birlikte olan Karun'un aynı zamanda çok büyük bir hazinenin sorumlusu olması da dikkat çekicidir:

Gerçek şu ki, Karun, Musa'nın kavmindendi, ancak onlara karşı azgınlaştı. Biz, ona öyle hazineler vermiştik ki, anahtarları, birlikte (taşımaya) davranan güçlü bir topluluğa ağır geliyordu... (Kasas Suresi, 76)

Karun'un, Firavun yanında edindiği konum ve zenginlik, onu kendi kavmine karşı azgın ve küstah yapmıştır. Hz. Musa'yı inkar ettiği gibi, İsrailoğulları'na gösteriş yaparak onları dünya hayatına özendirmeye çalışmıştır. Allah Karun'un kibirini ve İsrailoğulları içindeki imanı zayıf kimselerin ona özenişini şöyle anlatır:

Böylelikle kendi ihtişamlı-süsü içinde kavminin karşısına çıktı. Dünya hayatını istemekte olanlar: "Ah keşke, Karun'a verilenin bir benzeri bizim de olsaydı. Gerçekten o, büyük bir pay sahibidir" dediler. (Kasas Suresi, 79)

İsrailoğulları içindeki müminler ise Karun'a hiçbir şekilde özenmedikleri gibi, gerçekte onun acınacak bir cehalet içinde olduğunu anlamış ve ona şöyle öğüt vermişlerdir:

...Hani kavmi ona (Karun'a) demişti ki: "Şımararak sevinme, çünkü Allah, şımararak sevince kapılanları sevmez."

"Allah'ın sana verdiğiyle ahiret yurdunu ara, dünyadan da kendi payını (nasibini) unutma. Allah'ın sana ihsan ettiği gibi, sen de ihsanda bulun ve yeryüzünde bozgunculuk arama. Çünkü Allah, bozgunculuk yapanları sevmez." (Kasas Suresi, 76-77)

Aynı mümin kişiler, Karun'a özenen Yahudilere de öğüt vermiş ve onları mümin şerefiyle düşünmeleri ve hareket etmeleri, dünyanın geçici süsüne değil Allah'ın rızasına talip olmaları için uyarmışlardır:

...Dünya hayatını istemekte olanlar: "Ah keşke, Karun'a verilenin bir benzeri bizim de olsaydı. Gerçekten o, büyük bir pay sahibidir" dediler. Kendilerine ilim verilenler ise: "Yazıklar olsun size, Allah'ın sevabı, iman eden ve salih amellerde bulunan kimse için daha hayırlıdır; buna da sabredenlerden başkası kavuşturulmaz" dediler. (Kasas Suresi, 79-80)

Karun'un sapmasının temel nedeni ise, "kendisinde bir bilgi bulunduğu" inanması, yani kendisinin diğer insanlardan üstün olduğunu düşünerek kibirlenmesidir:

Dedi ki: "Bu, bende olan bir bilgi dolayısıyla bana verilmiştir." Bilmez mi ki gerçekten Allah, kendisinden önceki nesillerden kuvvet bakımından kendisinden daha güçlü ve insan sayısı bakımından daha çok olan kimseleri yıkıma uğratmıştır. Suçlu-günahkarlardan kendi günahları sorulmaz. (Kasas Suresi, 78)

Ancak Karun'un büyüklenmesi kendisine yarar değil zarar getirmiştir. Allah'a başkaldırıp nankörlük ettiği, sahip olduklarını kendinden bilerek büyük bir kibir içinde azgınlık yaptığı için kendi kendini azaba sürüklemiş, Allah'ın karşısında yapayalnız ve aciz bir kul olduğunu anlamıştır. Çünkü Karun'un kibirlenmesine ve cahillerin de ona özenmesine neden olan malı ve mülkü, Allah helak etmiştir:

Sonunda onu da, konağını da yerin dibine geçirdik. Böylece Allah'a karşı ona yardım edecek bir topluluğu olmadı. Ve o, kendi kendine yardım edebileceklerden de değildi. (Kasas Suresi, 81)

Bu helakla birlikte artık Karun, çevresindekiler ve aynı zamanda kendinden sonra gelenler için bir ibret ve düşünme konusu haline geldi. Bir gün önce ona özenenler, hırsıyla istedikleri şeyin aslında geçici ve değersiz olduğunun farkına vardılar. Büyüklenenlerin sonunda kurtuluşa eremeyeceklerini gördüler ve Allah'a mutlaka hesap vereceklerini anladılar:

Dün, onun yerinde olmayı dileyenler, sabahladıklarında: "Vay, demek ki Allah, kullarından dilediğinin rızkını genişletip-yaymakta ve kısıp-daraltmaktadır. Eğer Allah, bize lütfetmiş olmasaydı, bizi de şüphesiz batırırdı. Vay, demek gerçekten inkâr edenler felah bulamaz" demeye başladılar. (Kasas Suresi, 82)

Böylelikle Karun da Firavun ve Haman gibi helaka uğrayanlardan oldu:

Karun'u, Firavun'u ve Haman'ı da (yıkıma uğrattık). Andolsun, Musa onlara apaçık delillerle gelmişti, ancak yeryüzünde büyüklendiler. Oysa onlar (azaptan kurtulup) geçecek değillerdi. (Ankebut Suresi, 39)

Karun kıssası, bizlere mal ve mülk dolayısıyla kibirlenen veya kendisini diğer insanlardan daha bilgili veya akıllı görerek büyülenen insanların Allah katında kesinlikle sevilmediklerini göstermektedir. Karun dışında Allah bize geçmiş kavimleri de örnek vermektedir. Daha önce de bir çok medeniyet geçmiş ve bunlar çok büyük güçlere ve maddi saltanata ulaşmışlardır. Fakat şu anda hiçbiri yeryüzünde yoktur. Allah, dünyaya hakim olduklarını düşünen o kişilerin de canını almış, ihtişam dolu sarayları ise ancak harabe şekilde günümüze kadar kalmıştır:

(Halkı) Zulmediyorken yıkıma uğrattığımız nice ülkeler vardır ki, şimdi onların altları üstlerine gelmiş ıpıssız durmakta, kullanılamaz durumdaki kuyuları (terk edilmiş bulunmakta), yüksek sarayları (çın çın ötmektedir). (Hac Suresi, 45)

Yine Karun kıssasında öğretilen bir diğer husus, dünyanın geçici süsüne ve bu süse sahip olan insanlara imrenmemektir. Asıl imrenilecek insanlar, Allah yolunda sıkıntılara göğüs geren, mallarını ve canlarını O'nun yolunda kullanıp harcayan, malla değil iman, akıl ve takva yönünden zengin olan insanlardır. Dünyada çok büyük rahatlık ve ihtişam içinde gibi gözükken kibirli kişiler ise, gerçekte manevi azaplar içinde yaşayan ve her gün cehenneme doğru sürüklenen kimselerdir. Allah bu durumu şöyle bildirir:

Şu halde onların malları ve çocukları seni imrendirmesin; Allah bunlarla ancak onları dünya hayatında azablandırmak ve canlarının inkâr içindeyken zorlukla çıkmasını ister. (Tevbe Suresi, 55)

Mal, yalnızca ihtişam ve zevk için istenmez. Unutulmamalıdır ki, Allah insanları mallarıyla da imtihan etmektedir. Bu mallar Allah'ın rızası için kullanıldığı ölçüde insana fayda getirir. Karun'a o kadar malın kontrolü verilmesine rağmen bunlar ona hiçbir yarar sağlamamıştır. Karun'un

konumu aslında tüm nesiller için bir ibret vesilesi olmalıdır.

Karun'un helaki nasıl oldu?

İbn Abbas'a dayandırılan bu rivayete göre, Hz. Musa (as) İsrail oğullarına zekâtı bir vecibe olarak yükleyince, Karun bunu hazmedemedi ve onları bir araya toplayarak, "Ey İsrail oğulları! Musa şimdiye kadar size ne emrettiyse ona itaat ettiniz. Şimdi de mallarınıza el koymak istiyor.." dedi. Onlar "Sen bizim büyüğümüzsün, bize neyi emredersen onu yaparız." dediler. Bunun üzerine Karun, "Bana falanca fahişe kadını çağırın, kendisine -istediği- miktarda bir mal verin ve Musa'yla birlikte olduğunu söylemesini sağlayın." dedi ve bu emri derhal yerine getirildi.

Bu planın uygulanması için Karun Hz. Musa'ya gitti ve "gel de şurada -öğütlerini dinlemek üzere- toplanmış bulunan İsrail oğullarına biraz nasihatte bulun" diye ricada bulundu. Bunun üzerine Hz. Musa kalkıp oraya gitti ve "Ey İsrail oğulları! Bilesiniz ki, kim hırsızlık yaparsa onun elini keseriz. Kim birine zina iftirasında bulunursa onu kırbaçlarız. Kim de zina ederse -eğer evli değilse ona yüz kırbaç vururuz, evliyse ölünceye kadar kırbaçlarız/recmderiz" dedi. Bu fırsatı kaçırmak istemeyen Karun, "O kişi sen de olsan..?" diye sorunca, Musa: "Evet ben de olsam!" diye cevap verdi.

Bunun üzerine Karun "**İsrail oğulları senin falanca kadınla birlikte olduğunu söylüyorlar.**" dedi. Hz. Musa "**Çağırın o kadını, eğer öyle bir şey derse o zaman dediği doğrudur.**" dedi. Kadını çağırdılar geldi. Hz. Musa "**Bunların iddia ettikleri gibi gerçekten ben seninle birlikte oldum mu?**" diye sordu.. Kadın "**Hayır, yalan söylüyorlar. Sana bu iftirayı atmam için bana para verdiler.**" deyince, Hz. Musa hemen oracıkta secdeye kapandı...

Cenab-ı Hak ona vahiy ederek "**Bu gün yeri senin emrine verdim, istediğini ona emredebilirsiniz.**" diye buyurdu. Bunun üzerine Hz. Musa (as) yere "**Bunları yutuver!**" emrini verdi. Her komutta yer onları biraz daha yutuyordu. Önce dizlerine kadar, ardından bellerine kadar, sonra boyunlarına kadar yutmaya başladı. Bu arada onlar Hz. Musa'ya yalvarıp yakarıyorlardı.

Ancak celalli olmakla meşhur olan Musa peygamber, onları tamamen yutması için yere emrini sürdürdü. Ve nihayet yerin dibini boyladılar.

Bunun üzerine Allah Musa'ya vahiyle şunu bildirdi: **“Benim kullarım sana bu kadar yalvardıkları halde sen onlara acımadın. Eğer onlar bana yalvarsalardı onlara yakın ve çağrılarına cevap verdiğimi göreceklerdi.”** (Taberî, ilgili ayetin tefsiri).

- Hz. Musa'ya atılan bu çamur sadece onun şahsını değil, elçisi olduğu vahyi de lekedâr edecekti. Bu sebeple Hz. Musa, böyle büyük bir hıyanet ve cinayeti affedemezdi.

- Allah'ın affetmesine gelince; belki daha işin başında yalvarmışlar ki, daha ümitlerini kesmemişlerdi. Metinde **“mucib/icabet eden olduğumu görürlerdi”** şeklinde ifade edilmiş ki bu, affetme anlamına gelmeye bilir. Çünkü, icabet etmek mutlaka dediklerini yapmak anlamına gelmez. Buna göre, Hz. Musa'nın onların seslerini duymazlıktan gelmesine karşılık, Allah onlarına bu çağrılarını duymazlıktan gelmeyip “ne istiyorsunuz?” diye cevap verecekti. Ama bu kadarcık bir icabet, onları affetme anlamına gelmeyebilir.

- Aynı rivayete yer veren Razî, bunu şöyle izah etmiştir:

Allah'ın **“Eğer onlar bana yalvarsalardı”** anlamına gelen sözlerinden anlaşılması gereken şeye, “onların daha önce yaptıkları iftiralarından vazgeçip tevbe ederek yalvarsalardı” şeklinde olmalıdır. Çünkü, Hz. Musa'nın onlara verdiği bu ceza Allah'ın izni dışında olamaz (Razî, ilgili ayetin tefsiri). Şunu da belirtelim ki, Razî “eğer bu rivayet sahih ise” kaydını koyarak bunun zayıf olduğuna işaret etmiştir. (a.g.y).